

POSTANOWIENIE

20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 20 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi E.W.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej
z 12 marca 2020 r., II Ca 1188/19,
wydanego w sprawie z wniosku K.S.
z udziałem E.W.
o zniesienie współwłasności,

- 1. odrzuca skargę**
- 2. oddala wniosek adwokata T.S. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącej E.W.**

UZASADNIENIE

Uczestniczka E.W. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej wydanego na skutek apelacji skarżącej od postanowienia Sądu pierwszej instancji w sprawie z wniosku K.S. o zniesienie współwłasności.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej odrzucił częściowo apelację uczestniczki (punkt 1), zmienił częściowo postanowienie Sądu Rejonowego (punkt 2), oddalił apelację w pozostałej części (punkt 3), a także przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi reprezentującemu skarżącą z urzędu

(punkt 4) i oddalił wniosek wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania (punkt 5).

Postanowienie Sądu drugiej instancji zaskarżono w całości. W skardze zawarto zarzuty naruszenia bliżej określonych przepisów postępowania oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego postanowienia z prawem, jednak nie wskazano przepisu, z jakim zaskarżone orzeczenie miałoby być niezgodne. Uzasadniając twierdzenie, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia nie jest i nie było możliwe, uczestniczka podniosła, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od wartości progowej z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., wobec czego w sprawie nie było możliwe wniesienie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia podlegała odrzuceniu z dwóch niezależnych przyczyn.

Wniesiona przez uczestniczkę skarga jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. Środek ten, unormowany w art. 424¹ § 1 k.p.c., ma wysoce sformalizowany charakter. Obligatoryjne elementy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zostały wymienione w art. 424⁵ § 1 i 2 k.p.c. W pierwszym z przywołanych przepisów enumeratywnie wyliczono elementy konstrukcyjne omawianej skargi, których pominięcie skutkuje odrzuceniem tego środka zaskarżenia – bez wzywania do uzupełnienia stwierdzonych braków (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Wśród wymagań formalnych skargi mieści się m.in. przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.), oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 6 k.p.c.). W przypadku prawomocnych postanowień co do istoty sprawy kończących postępowanie w sprawie (art. 519² § 1 k.p.c.) przepisy te stosuje się odpowiednio na mocy art. 13 § 2 k.p.c. Wymienione uprzednio wymagania są niezależne od siebie i odrębne, toteż każdemu z nich skarżący powinien uczynić zadość dzięki

odpowiedniemu ukształtowaniu treści skargi. W szczególności utrwalone jest stanowisko orzecznictwa, że brak wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok (postanowienie) jest niezgodny, nie może być sanowany przez samo przytoczenie podstaw skargi (postanowienia SN z: 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, 27 stycznia 2006 r. III CNP 23/05, 28 lutego 2006 r. I CNP 13/06, 29 listopada 2006 r. II CNP 65/06, 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, 27 lutego 2017 r., IV CNP 51/16 oraz z 7 października 2020 r., I CNP 25/19, a także wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 lipca 2011 r., SK 49/08).

Skarga wniesiona przez uczestniczkę nie spełnia wymagania konstrukcyjnego określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., gdyż nie zawiera wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone postanowienie jest niezgodne. Przesłance tej nie czyni zadość sformułowanie, w ramach podstaw skargi, zarzutów naruszenia norm wynikających z bliżej określonych przepisów, bowiem, o czym była wyżej mowa, art. 424⁵ § 1 k.p.c. wyraźnie odróżnia wymaganie przytoczenia podstaw skargi oraz ich uzasadnienia (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) od wskazania przepisu, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Wymagania te należy traktować odrębnie nie tylko ze względu na decyzję ustawodawcy, wprost wyrażoną w art. 424⁴ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., lecz również dlatego, że odnoszą się one do odmiennych elementów konstrukcyjnych skargi i pełnią odmienną funkcję. Kwestia ta została już obszernie wyjaśniona w orzecznictwie, wobec czego nie zachodzi potrzeba ponownego omawiania przyczyn takiego stanu rzeczy (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 2021 r., V CNP 2/21).

Skarga uczestniczki podlegała odrzuceniu w całości również na podstawie art. 424⁵ § 1 pkt 5 w zw. z art. 424⁸ § 1 k.p.c. Skarżąca wykazała bowiem jedynie, że w sprawie niedopuszczalne byłoby wniesienie skargi kasacyjnej. Nie wyjaśniła jednak przyczyn, dla których niemożliwe było wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków, w szczególności skargi o wznowienie postępowania. Na marginesie należy przy tym zauważyć, że rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia nie podlega w ogóle zaskarżeniu

skargą, o której mowa w art. 519² § 1 k.p.c., punkty 2 i 5 były dla skarżącej korzystne, a punkt 4 nie odnosił się do sfery praw i obowiązków skarżącej – nie miała ona zatem interesu w kwestionowaniu tej części rozstrzygnięcia. Nawet prawidłowo skonstruowana skarga powinna była zatem odnosić się wyłącznie do punktu 3 zaskarżonego postanowienia.

W związku z powyższym skarga podlegała odrzuceniu. Zawarty w niej wniosek o przyznanie pełnomocnikowi reprezentującemu uczestniczkę z urzędu kosztów pomocy prawnej od Skarbu Państwa podlegał oddaleniu, gdyż wniesienie skargi, która w oczywisty sposób podlegała odrzuceniu, nie mogło poprawić sytuacji prawnej uczestniczki i nie stanowiło świadczenia rzeczywistej pomocy prawnej (zob. postanowienie SN z 2 czerwca 2022 r., I CSK 169/22).

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

(J.T.)

[ms]